

Av. Dr. Aytekin GÜRBÜZ

SPOR TAHKİM MAHKEMESİ (CAS)
ve
KARARLARININ İPTALİ

FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2024

Temmuz 2024

ISBN: 978-975-368-969-4

BASKI - CİLT

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Matbaacı Sertifika Numarası: 48596

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850)441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com

bilgi@filizkitabevi.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 48596

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

ÖNSÖZ

Spor Tahkim Mahkemesi (CAS), 80’li yıllardaki kuruluşunun ardından IOC’ye bağlılığı sebebiyle çokça eleştirilmiş olsa da şu anda spor tahkiminin en üst yargı kurumu pozisyonunda bulunmakta ve spor yargısının “*Supreme Court’u*” olarak adlandırılmaktadır. Dünyada CAS’tan başka sportif yargılama yapan çeşitli kurum veya kuruluşlar bulunmasına rağmen hiçbiri CAS’ın elde etmiş olduğu tanınırlığa ve yargı gücüne kavuşamamıştır.

CAS kararları hem yerelde İsviçre’de hem de dünyada uluslararası alanda birçok yoldan denetime tabi tutulmaktadır. Çalışmada bu denetim yollarından özellikle İsviçre Federal Mahkemesi tarafından gerçekleştirilen iptal davası incelemesi ön planda olmuştur.

İsviçreli değerli meslektaşım Dr. iur. Lucien W. Valloni, 27 Şubat 2018’de bana bir email göndererek İsviçre Federal Mahkemesi’nde bir dava kazandığını ve bu dava ile CAS kararını iptal ettirdiğini, bunu olağanüstü bir zafer (“*an extraordinary victory*”) olarak adlandırdığını ifade etmişti. O zamanlar bu olayın doktora çalışmama ışık olacağını pek düşünmemiştim. Ancak bu olay bu konu hakkında bende çok büyük bir merak uyandırmıştı.

Bu alanda bir tez yazmak istediğimi değerli danışman hocam Doç. Dr. Ebru ŞENSÖZ MALKOÇ’a ifade etmiş ve kendisinden de çok olumlu bir yanıt almıştım. Çalışmanın meydana getirilmesinde, geliştirilmesinde ve nihayete ermesinde her daim bana yol gösterdiği, bana olan inancını hiçbir zaman yitirmediği ve beni her zaman desteklediği için kendisine teşekkürü büyük bir borç bilirim. Yine aynı şekilde çalışmamda bana yol gösterici olan değerli hocalarım Prof. Dr. Mehmet MELEMEN’e, Doç. Dr. Nil KARABAĞ’a, Doç. Dr. Yasemin GÜLLÜOĞLU’na ve Dr. Öğretim Üyesi Nihat GÜMAN’a sonsuz şükranlarımı arz etmek isterim.

Spor hukukunu tanımama ve sevmeme vesile olan üzerimde büyük emekleri bulunan ve yakın geçmişte ayrı ayrı ebediyete uğurladığımız çok değerli meslektaşlarım, ağabeylerim ve hocalarım Av. Türker ARSLAN ve Av. Kısmet ERKİNER’i de yad etmeden geçmem mümkün değildir. Her ikisine de şükran dolusu sevgiler sunarım.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nden beridir hocam olan, yıllar sonra İstanbul Ticaret Üniversitesi’nde de yollarımın kesiştiği ve kendisi ile geçirdiğim her andan büyük bir feyz aldığım, tez yazım dönemlerimde benden manevi desteğini ve tecrübelerini esirgemeyen Sayın hocam Prof. Dr. Hüseyin HATEMİ’ye müteşekkirim. Yine tez yazım süreçlerinde ne zaman kapılarımı çalsam yardıma koşan ve beni moral motivasyon konuşmalarıyla manevi olarak destekleyen Prof. Dr. Özgür ÇENGEL ve Prof. Dr. Figen YILDIRIM’a şükran dolusu sevgiler sunarım.

Çalışmanın hazırlanması sürecinde en büyük teşekkürü hak edenlerin başında sevgili eşim Neriman GÜRBÜZ gelmektedir. Bana özellikle bu dönemde göstermiş olduğu hoşgörü, sabır ve desteklerinden dolayı kendisine sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Yine bu süreçte bana her daim sevinç ve sabır kaynağı olmuş iki güzel kızım Ahsen ve Beyza’ya da annelerine ettiğim teşekkür gibi sonsuz teşekkür ediyorum.

Bir insanın her zaman yanında duran bir ailesinin olması hayat boyu çok büyük bir avantaj teşkil eder. Ben de böyle bir aileye sahibim. Çalışmam boyunca en olumsuz düşüncelere kapıldığım anda bile benden manevi desteklerini eksik etmeyen çok değerli meslektaşım, öncüm, çok iyi bir insan, değerli babam Av. Hüseyin GÜRBÜZ’e; beni yetiştiren, iyiyi, doğruyu ve güzeli her daim öğütleyen değerli annem Münevver GÜRBÜZ’e ve uzakta olsalar da beni sürekli arayarak hâl hatır soran, destek olan ablam Aylin’e ve kardeşim Cihan’a sevgi, saygı ve minnetle teşekkür ederim.

Av. Dr. Aytekin GÜRBÜZ
Şişli - İSTANBUL, 2024.

KISA ÖZGEÇMİŞ

Av. Dr. Aytekin GÜRBÜZ, önce İstek Vakfı Kaşgarlı Mahmut Lisesi'nden, daha sonra da İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuştur. Yüksek Lisans (LLM) eğitimini Amerika'da bulunan New York Pace Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde tamamlamış, iki tane tez yazmıştır. İlk tezi “1980 tarihli Milletlerarası Mal Satımına Dair Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması ile Türk Hukuku'nun Sözleşmenin Kurulması Açısından Karşılaştırılması”; diğeri de “Avrupa Adalet Divanı'nın Bosman Kararı ile Amerika'daki Rozelle Kararı'nın Öncesi ve Sonrası Gelişmelerinin Sporcuların Serbest Dolaşmaları Açısından Karşılaştırılması” konularında yazılmıştır. Amerika'daki Yüksek Lisans eğitimi esnasında uluslararası mal satımına dair konvansiyon-CISG'nin (aka “Viyana Konvansiyonu”) Pace Üniversitesi'ndeki elektronik kütüphanesinde Prof. Albert Kritzer tarafından Türkiye bölümü oluşturmakla görevlendirilmiştir. Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL) nezdinde İngilizce karar özetleri vardır (*Örneğin: China 26 June 2003 CIETAC Arbitration proceeding, aka “Alumina case”*).

Türkiye'de ilk defa 2005 yılında Kadir Has Üniversitesi'nde açılan Spor hukuku sertifika programında Spor hukuku ile tanışan Av. Dr. Aytekin GÜRBÜZ, 2024 yılında İstanbul Ticaret Üniversitesi'nde, bu kitabın da özünü oluşturan “*Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) ve Kararlarının İptali*” konulu doktora tez çalışmasını tamamlamış ve Doktora unvanını almaya hak kazanmıştır. 20 yıla yakın bir süredir hem nazari hem de tatbiki olarak bilfiil emek verdiği Spor hukuku alanında çeşitli kaynaklarda hukuki yazıları, makaleleri, çevirileri ve görüşleri yayımlanmıştır. Son olarak 2023 yılında Dergipark'ta İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nde “*Spor Tahkim Mahkemesi'nin (CAS)*

İsminde Yer Alan “Tahkim” ve “Mahkeme” Kavramlarının İncelenmesi ve Spor Tahkim Mahkemesi’nde Uygulanan Tahkim ile Geleneksel Tahkimin Karşılaştırılması” konulu makalesi ile 2022 yılında Legal Kitabevi’nden Spor Hukuku Yazıları isimli eserde “*CAS Arabuluculuk (Mediation) Kuralları’nın Türkçe’ye Çevirisi*” yayımlanmıştır. 2015 yılından beridir Özyeğin Üniversitesi Hukuk Fakültesi Lisans ve Yüksek Lisans Programlarında; Adalet Bakanlığı’nın akreditesi ile eğitim verme hakkı kazanmış birçok eğitim kurumunda arabuluculara spor hukuku uzmanlık eğitimlerinde ve İstanbul Barosu Staj Eğitim Merkezi’nde 2014 yılından beridir eğitmen olarak Spor hukuku dersi vermiş, sayısız sempozyum, konferans, panel ve organizasyonda konuşmacı olarak yer almış, halen de çeşitli Spor hukuku sertifika programlarında dersler vermeye devam etmektedir. Ağırlıklı olarak, Uluslararası Ticaret, Tahkim ve Spor hukuku alanlarında çalışmaktadır. Özellikle Türk şirketlerin distribütörlük sözleşmeleri ve bu alandaki tahkim davaları üzerine yoğun pratik uzmanlığı vardır. Halen, GÜRBÜZ & GÜRBÜZ Hukuk bürosunda yönetici avukat olarak serbest avukatlık yapmaktadır.

ÖZ

CAS, uluslararası düzeyde geniş kabul görmüş, sporun “*Supreme Court’u*” olarak kabul edilen en üst yargı mercidir. CAS tahkimi, spor ile ilgili uyuşmazlıkları uzman hakemler vasıtası ile sporun doğası gereği süratle çözüme kavuşturmak amacı ile kurulmuş olup geleneksel tahkim gibi kural olarak ihtiyaridir. Ancak sportif kurum ve kuruluşların statü, talimat vb. kurallarında yer alan ve CAS’ın yetkisini tanıyan tahkim şartı sebebiyle CAS tahkimi, bu kurum ve kuruluşların üyeleri için zorunlu tahkimi de barındırır. “*Lex sportiva’nın*” gelişimine büyük katkı sağlayan CAS hakem kararları, başta uluslararası mahkemeler daha sonra yerelde de İsviçre Federal Mahkemesi (İFM) tarafından sürekli olarak denetim altında tutulmaktadır. Bu çalışma kısa bir CAS tahkiminin ardından CAS tahkiminin ayırt edici özelliklerini usul kuralları ile işleyerek CAS hakem kararlarının iptal davası özelinde İsviçre’de nasıl ve ne şekilde denetlendiği, hangi iptal nedenlerine tabi olduğu, Türkiye’de verilmiş spor ile ilgili kararların CAS tahkiminden geçip iptal nedenleri kapsamında İFM’de iptal davasına konu edilip edilemeyeceği, CAS hakem kararlarının tanıma ve tenfiz yapılıp yapılamayacağı sorularına cevap arayacaktır.

ABSTRACT

CAS is recognized as “*Supreme Court*” of sports which is widely accepted as the highest judicial authority at international level. CAS arbitration was established with the purpose of resolving sports related issues through expert arbitrators in an expeditious manner because of the nature of sports and is voluntary as a rule like traditional arbitration. However, due to the arbitration clause in the statutes, regulations, etc. of sporting bodies and organizations recognizing the jurisdiction of CAS, CAS arbitration also bears mandatory arbitration for the members of these bodies and organizations. CAS arbitral awards which are perpetually monitored by primarily by international courts, locally by the Swiss Federal Supreme Court (SFSC) make a great contribution to the development of the “*lex sportiva*”. After a brief introduction to CAS, this study will cover the distinctive features of CAS arbitration with its procedural rules and will seek responses to the question how and in what manner CAS arbitral awards are reviewed in Switzerland in the context of set aside proceedings, which grounds for annulment they are subject to, whether sports-related awards rendered in Türkiye can be subject to set aside proceedings before the SFSC within the scope of the grounds for annulment after passing through CAS arbitration, and whether CAS arbitral awards can be recognized and enforced.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
------------	---

BİRİNCİ BÖLÜM

CAS ve CAS'TA İCRA EDİLEN UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YOLLARI

I. CAS (Spor Tahkim Mahkemesi).....	5
A. Genel Olarak CAS	5
B. CAS'ın Kuruluşu.....	8
C. CAS'ın Nitelikleri	10
D. CAS'ta Uyuşmazlıkların Çözümüne Dair Çalışan Organlar	12
1. Uluslararası Spor Tahkim Konseyi ("ICAS").....	12
2. Spor Tahkim Mahkemesi ("CAS").....	14
E. CAS'a Yapılan Başvurular, CAS İçtihat Hukuku ve " <i>Lex Sportiva</i> "	15
1. CAS'a Yapılan Başvurular.....	15
2. CAS İçtihat Hukuku ve " <i>Lex Sportiva</i> " Kavramı	16
F. Genel Olarak CAS Kodu	18
II. CAS'ta İcra Edilen Uyuşmazlık Çözüm Yolları ve Usul Kuralları..	23
A. Tahkim	23
1. Genel Olarak	23
2. Tahkim Çeşitleri ve CAS Özelinde İncelenmesi	25
a. İhtiyari Tahkim – Zorunlu Tahkim.....	26
b. Milli Tahkim – Milletlerarası Tahkim.....	32
c. Kurumsal Tahkim – Ad Hoc Tahkim	36
3. Tahkime Elverişlilik ve CAS Özelinde İncelenmesi	38
a. Genel Olarak Tahkime Elverişlilik.....	38

b. Türk Hukukunda Tahkime Elverişlilik.....	39
c. İsviçre Hukukunda Tahkime Elverişlilik.....	40
d. Spor ile İlgili Uyuşmazlıklarda Tahkime Elverişlilik	42
4. CAS Tahkim Usulüne İlişkin Kurallar.....	44
a. İlk Derece ve Temyiz Tahkim Yargılamaları Ortak Usul	
Kuralları	44
aa. Kuralların Uygulanması	45
bb. Tahkim Merkezi.....	45
cc. Tahkim Dili	46
dd. Temsil ve Destek	48
ee. Bildirimler ve İletişim	49
ff. Süreler	50
gg. Geçici ve Koruyucu Tedbirler	52
b. İlk Derece (Olağan) Tahkim Yargılaması Usul Kuralları	56
aa. Genel Olarak	56
bb. Tahkime Başvuru ve Cevap.....	57
cc. Üçüncü Kişilerin Tahkime Katılması.....	59
dd. Gizlilik	61
ee. Uygulanacak Hukuk.....	62
ff. Yazılı ve Sözlü Yargılama	62
c. Temyiz Tahkim Yargılaması Usul Kuralları	65
aa. Genel Olarak	65
bb. Temyiz Başvurusu ve Cevap	66
cc. Uygulanacak Hukuk.....	71
dd. Yazılı ve Sözlü Yargılama	72
5. CAS Anti-Doping Tahkim Yargılaması Kuralları	73
a. Genel Olarak.....	73
b. ADD Tahkim Kuralları	74
6. Ad Hoc Tahkim Kuralları	75
B. Arabuluculuk.....	77
C. Uzlaşma.....	79

İKİNCİ BÖLÜM

HAKEM KARARI KAVRAMI, CAS HAKEM KARARLARI VE BU KARARLARA KARŞI İPTAL DAVASININ İNCELENMESİ

I. Hakem Kararı Kavramı.....	81
A. Genel Olarak	81
B. Hakem Kararlarının Hukuki Niteliği	82
C. Hakem Kararlarının Çeşitleri	84
1. Nihai ve Kısmi Kararlar	85
2. Ara Kararlar	87
3. Geçici Hakem Kararları	87
II. CAS Hakem Kararları.....	88
A. Genel Olarak	88
B. CAS Hakem Kararlarının İçeriği	89
C. İlk Derece Tahkim Yargılaması Sonucu Verilen Hakem Kararları	94
D. Temyiz Tahkim Yargılaması Sonucu Verilen Hakem Kararları ..	95
E. Dopinge Dair Tahkim Yargılaması Sonucu Verilen Hakem Kararları	96
F. Ad Hoc Tahkim Yargılaması Sonucu Verilen Hakem Kararları.	100
III. CAS Hakem Kararları Dışındaki CAS Kararları.....	100
A. ICAS Tarafından Verilen Kararlar.....	101
B. CAS Genel Direktörü Tarafından Verilen Kararlar	103
C. CAS Mahkeme Kalemi Tarafından Verilen Kararlar	104
IV. CAS Hakem Kararlarına Karşı Başvuru Yolları.....	105
A. İptal Davası	105
1. Genel Olarak	105
2. İsviçre Hukukunda İptal Davası.....	109
a. İsviçre Hukukunda İptal Davasının Yeri	109
b. İsviçre Hukukuna Göre İptal Davasının Açılacağı Mahkeme	110
c. İptal Davasının Şartları	111
aa. Genel Olarak	111

bb. İptal Davası Açmaya Ehil Kişiler	111
cc. İptal Davası Açılabilir Karar Çeşitleri.....	114
dd. İptal Davası Açabilmek İçin Dava Değeri Sınırlaması...	119
ee. İptal Davası Açabilmenin Süre Yönünden İncelenmesi .	121
ff. İptal Davasına Başvuru	124
gg. İptal Davasının Hakem Kararının İcrasına Etkisi	126
hh. İptal Davasında Uygulanan Yargılama Usulü	129
ii. İptal Davası Açma Hakkından Feragat.....	131
jj. İptal Davasında Yargılama Masrafları ve Teminat Verilmesi.....	135
kk. İptal Davası Sonucu Verilebilecek Kararlar	137
3. Türk Hukukunda İptal Davası.....	140
a. Türk Hukukunda İptal Davasının Yeri	140
b. Türkiye’den Verilmiş Çeşitli Kararlar Açısından İFM’de İptal Edilebilirlik	142
aa. Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu Tarafından Verilen Kararlar Açısından	143
bb. TFF Tahkim Kurulu Tarafından Verilmiş Kararlar Açısından	149
cc. TMOK Tarafından Verilen Kararlar Açısından	154
B. Diğer Başvuru Yolları	155
1. Hakem Kararına Karşı: Yorumlama ve Düzeltme	156
2. Kesinleşmiş Hakem Kararına Karşı: Yargılamanın İadesi	158

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

CAS HAKEM KARARLARINA KARŞI İPTAL NEDENLERİ VE KESİNLEŞEN CAS KARARLARININ TANIMA ve TENFİZİ

I. Hakem Kararlarına Karşı İptal Nedenleri	161
A. Genel Olarak İptal Nedenleri	161
B. İsviçre Hukukunda Yer Alan İptal Nedenlerine Genel Bakış	162
II. CAS Hakem Kararlarının İptal Nedenleri	164

A. Hakem Seçiminde veya Hakem Heyetinin Oluşturulmasında	
Usule Aykırılık.....	164
1. Genel Olarak	164
2. CAS Usul Kurallarında Yer Alan Konuya İlişkin	
Düzenlemeler	165
a. Hakemlerin Tarafsızlığı ve Bağımsızlığı ile Niteliklerine	
İlişkin Usul Kuralları.....	165
b. Hakeme İtiraz, Hakemlerin Görevden Alınması ve Hakem	
Değişikliğine İlişkin Usul Kuralları	168
c. Hakem Seçim Usul Kuralları.....	170
aa. İlk Derece Tahkim Usulüne Göre Hakem Seçim Usul	
Kuralları	170
bb. Temyiz Tahkim Usulüne Göre Hakem Seçim Usul	
Kuralları	172
cc. Anti-Doping ve Ad-Hoc Daireleri Hakem Seçim Usul	
Kuralları	174
3. Hakemlerin Tarafsızlığı ve Bağımsızlığı Bağlamında	
Karşılaşılan Çeşitli Durumların Değerlendirilmesi.....	175
a. Genel Olarak.....	175
b. Hakem Sayısının Usule Aykırı Belirlenmesi	177
c. Hakemler, Taraflar ve Avukatlar Arasındaki Yakın	
İlişkiler	178
d. Bir Hakemin Aynı Kişilerce Birden Fazla Kez Seçilmesi ...	180
B. Hakem Heyetinin Yetki Konusunda Yanlış Karar Vermesi	183
1. Genel Olarak	183
2. CAS'ın Yetkili Olabilme Şartları.....	183
a. İlk Derece Tahkim Dairesi'nin (İDTD) Yetkisi	184
aa. Spor ile İlgili Bir Uyuşmazlık Olması Şartı	184
bb. CAS Tahkim Anlaşmasının Bulunması Şartı	187
aaa. Tahkim Anlaşmasının Yazılı Olma Şartı.....	187
bbb. Sözleşmede Yer Alan Bir Hükümle Tahkim	
Anlaşmasının Yapılması.....	188

ccc. Sözleşmede Olmasa Bile Sonradan Bir Tahkim Anlaşması Yapılması.....	189
b. Temyiz Tahkim Dairesi'nin (TTD) Yetkisi	190
aa. Sportif Kurum ve Kuruluşların Statü veya Talimatlarında Yer Alan Bir Düzenleme Bulunması Şartı.....	190
bb. Temyiz Edilebilir Bir Kararın Olması Şartı.....	191
cc. Temyiz Öncesi Tüm Hukuki Yolların Tüketilmiş Olması Şartı	195
dd. Temyize Süresinde Başvurma Şartı.....	196
c. Anti-Doping Dairesi'nin (ADD) Yetkisi	197
d. Ad-Hoc Dairesi'nin (AHD) Yetkisi	200
3. Hakemlerin Kendi Yetkilerine Kendilerinin Karar Vermesi ...	200
4. Hakemlerin Yetkisiz Oldukları Halde Yetkili Olduklarına Karar Vermesi veya Hakemlerin Yetkili Oldukları Halde Yetkili Olmadıklarına Karar Vermesi	202
C. Hakem Heyetinin Talep Edilenden Fazlasına Karar Vermiş Olması, Talep Edilenden Farklı Bir Şeye Hükmetmesi ya da Talep Edilen Konularda Karar Vermemiş Olması	206
1. Genel Olarak	206
2. Talep Edilenden Fazlasına Karar Verme veya Talep Edilenden Farklı Bir Şeye Hükmetme	207
3. Talep Edilen Konularda Karar Vermeme	209
D. Temel Usuli İlkelerin İhlal Edilmiş Olması.....	212
1. Genel Olarak	212
2. Eşit Davranılma İlkesi.....	213
3. Dinlenilme Hakkı.....	217
E. Kamu Düzenine Aykırılık	222
1. Genel Olarak	222
2. Kamu Düzeni Kavramı	223
3. Usule İlişkin Kamu Düzenine Aykırılık	226
4. Esasa İlişkin Kamu Düzenine Aykırılık.....	227
III. CAS Hakem Kararlarının İcrası	234

A. Genel Olarak CAS Hakem Kararlarının Tanınması ve Tenfizi ..	235
B. CAS Hakem Kararlarının Türkiye’de Tanınması ve Tenfizi.....	237
1. Genel Olarak	237
2. CAS Hakem Kararlarının Türkiye’de Tanınma ve Tenfizinin “1958 Tarihli Yabancı Hakem Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkında New York Konvansiyonu”, “5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanunu” ve “Doğrudan Uygulanabilirlik” Açısından İncelenmesi.....	238
3. Değerlendirmemiz.....	241

SONUÇ	245
--------------------	------------

CAS KARARLARINA KARŞI İPTAL DAVASI AÇILMIŞ VE İSVİÇRE FEDERAL MAHKEMESİ TARAFINDAN HÜKME BAĞLANMIŞ GÜNCEL BAZI EMSAL KARARLARIN TÜRKÇE ÖZETLERİ:.....	259
--	------------

KAYNAKÇA	315
-----------------------	------------

KISALTMALAR

AAA	: American Arbitration Association
ABAT	: The Amateur Boxing Association of Thailand
ADD	: Anti-Doping Dairesi
ADR	: Alternatif Dispute Resolution
A.g.e	: Adı geçen eser
AHD	: Ad-Hoc Dairesi
AIBA	: The International Boxing Association
AİHS	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AİHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
Art.	: Article
ASA	: Association Suisse de l'Arbitrage
Ass.	: Assistant
ATP	: Association of Tennis Professionals
ATP Tour	: The Association of Tennis Professionals Tour
BGG	: Bundesgerichtsgesetz
Bkz./bkz.	: Bakınız/bakınız
CAS	: Court of Arbitration for Sport
CAS Code	: Code of Sports-Related Arbitration
CAS Kodu	: Spor İle İlgili Tahkim Kodu
CHF	: İsviçre Frangı
CMK	: Ceza Muhakemeleri Kanunu
Çev.	: Çeviren
Ed.	: Editor

EFA	: Egyptian Football Association
FEI	: International Equestrian Federation
FFAR	: FIFA Football Agents Regulations
FFU	: Ukrayna Futbol Federasyonu
FIFA	: Federation Internationale de Football Association/ International Association Football Federation
FIFA DRC	: FIFA Dispute Resolution Chamber
GSB	: Gençlik ve Spor Bakanlığı
GSGM	: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
IAAF	: International Association of Athletics Federations
IBA	: International Bar Association
ICAS	: International Committee of Arbitration for Sports
IF	: International Federation
IOC	: International Olympic Committee
Iss.	: Issue
ISU	: International Skating Union
ISTAC	: Istanbul Arbitration Centre
ITF	: International Tennis Federation
İDTD	: İlk Derece (ya da Olağan) Tahkim Dairesi
İFM	: İsviçre Federal Mahkemesi
İFMK	: İsviçre Federal Mahkeme Kanunu
LOC	: Latvian Olympic Committee
m.	: madde
MÖHUK	: Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun
MTK	: Milletlerarası Tahkim Kanunu
p.	: page

PILA	: Private International Law Act
PROFAA	: Professional Football Agents Association
PTIOs	: Professional Tennis Integrity Officers
RBF	: Russian Basketball Federation
RG	: Resmi Gazete
RUSAF	: Russian Athletics Federation
s.	: sayfa
SCPC	: Swiss Code of Civil Procedure
SFA	: Sudanese Football Association
SGM	: Spor Genel Müdürlüğü
SHAUM	: Spor Hukuku Araştırma ve Uygulama Merkezi
TAS	: Tribunal Arbitral Du Sport
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TFF	: Türkiye Futbol Federasyonu
TMOK	: Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi
TTD	: Temyiz Tahkim Dairesi
UÇK	: Uyuşmazlık Çözüm Kurulu
UEFA	: Union des Associations Europeennes de Football/Union of European Football Associations
UNCITRAL	: United Nations Commission on International Trade Law
UNIDROIT	: The International Institute for the Unification of Private Law
UOK	: Uluslararası Olimpiyat Komitesi
WADA	: World Anti-Doping Agency
WADC	: World Anti-Doping Code
Vd.	: Ve devamı
Vol./vol.	: Volume
ZPO	: İsviçre Medeni Usul Kanunu

GİRİŞ

Spor Tahkim Mahkemesi (“CAS”), spor ile ilgili uyuşmazlıkları tahkim yolu ile çözüme kavuşturan milletlerarası bir tahkim kurumudur. İsmi içinde “mahkeme” (“court”) ifadesinin yer alması CAS’ın bir devlet mahkemesi olduğu anlamına gelmemektedir¹. Mahkemelerin yavaş işlemesi, sportif yargılamalarda hızlı ve uzman kişiler tarafından çözüme kavuşturma gereksinimi gibi nedenlerle hayata geçirilen CAS, sportif uyuşmazlıklar açısından milletlerarası tahkimin önemli bir parçası halinde gelmiştir. Milletlerarası tahkimin son yıllardaki gelişimi ve belki de olağan bir uyuşmazlık çözüm yöntemi haline gelmesinin Spor hukuku açısından en önemli yansımasının CAS olduğunu ifade etmek mümkündür.

CAS tahkimi, ilk derece, temyiz ve ad hoc usulü üç farklı tahkim yargılama usulü öngörmüştür ve ilk derece, temyiz ve anti-doping adları altında üç daimî; ad hoc adı altında da bir tane geçici tahkim dairesiyle hizmet vermektedir. CAS kendine özgü usul kurallarına sahiptir ve konusuna göre özel olarak oluşturulmuş hakem listelerinde yer alan hakemler ile uyuşmazlıkları çözüme kavuşturur.

¹ **Kısmet ERKİNER**, “Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi C.A.S. 2010 Değişikliklerini İçeren Açıklamalı İngilizce – Türkçe Mevzuatı”, On iki Levha Yayınları, İstanbul 2010, s. 5; **Kendall THIELEMANN**, “The Court of Arbitration for Sport: Where are the Sidelines to its Authority?”, The University of North Carolina School of Law, North Carolina Journal of International Law, Volume 45, Number 4, Article 3, 2019, s. 50; **Hatice ÖZDEMİR KOCASAKAL**, “Sportif Uyuşmazlıkların Tahkim Yolu ile Çözümü ve Spor Tahkim Mahkemesi (CAS)”, 1. Bası, İstanbul 2013, s. 163; **Aytekin GÜRBÜZ**, “Spor Tahkim Mahkemesi’nin (CAS) İsminde Yer Alan “Tahkim” ve “Mahkeme” Kavramlarının İncelenmesi ve Spor Tahkim Mahkemesi’nde Uygulanan Tahkim ile Geleneksel Tahkimin Karşılaştırılması”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 22, Sayı 48, 2023, s. 921-941.

CAS hakemlerinin verdiği yargısal kararlar da hakem kararlarıdır ve bu hakem kararları da kural olarak uyuşmazlığı sona erdirdiğinden nihai ve kesindir. Zaten spor ile ilgili bir uyuşmazlığın taraflarının CAS tahkim yargılamasını tercih etme sebeplerinden bir tanesi CAS tarafından kesin ve nihai kararların verilebiliyor olmasıdır. Ancak CAS hakem kararları da denetlenmektedir. CAS'ta "*lex arbitri*" İsviçre olduğundan İsviçre'de bu denetimi İsviçre Federal Mahkemesi yerine getirmektedir. İsviçre hukukunda milletlerarası hakem kararlarına karşı İsviçre Milletlerarası Özel Hukuka İlişkin Federal Kanunu ("*PILA*") hükümlerine dayanarak iptal davası açılabilmektedir. CAS hakem kararları İsviçre hukukuna göre milletlerarası hakem kararları olarak kabul edildiğinden CAS hakem kararları da bu şekilde denetlenebilmektedir. Kural olarak usule ilişkin; nadir olarak da esasa ilişkin inceleme yapabilen İsviçre Federal Mahkemesi, PILA m. 190 (2)'de yer alan sınırlı sayıdaki nedenden dolayı iptal kararı verebilmektedir.

Çalışmanın nihai hedefi CAS kararlarının iptali konusunun incelenmesidir. Ancak bu incelemenin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için CAS, CAS'ın organları, uyuşmazlık çözüm yolları ile usulleri, CAS'tan verilebilecek tüm karar çeşitleri, iptal davası ve şartları ile yine usul kuralları ve ilgili mevzuat hükümleri ışığında iptal nedenlerinin incelenmesi gerekmektedir. Ayrıca çalışma Türkiye'de yer alan sportif yargı kurulları tarafından verilmiş kararların CAS tahkimi ve İsviçre Federal Mahkemesi yargılama süreçlerinden geçirilip geçirilemeyeceği ve CAS hakem kararlarının Türkiye'de tanıma ve tenfiz ile icra edilip edilemeyeceğine dair sorulara da cevap arayacaktır.

"Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) ve Kararlarının İptali" başlığına sahip çalışmamız üç ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, öncelikle CAS ve CAS'ın kuruluşu, nitelikleri, organları ve CAS'a yapılan başvurular kısaca anlatılmaya çalışılmıştır. Bunun ardından "*lex sportiva*" kavramına ayrı bir başlık açılarak kavram doktrinde ileri sürülen görüşler çerçevesinde incelenmiştir. Sonrasında CAS Kodu ana hatlarıyla ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bölümün devamında, CAS'ta icra edilen uyuşmazlık çözüm yolları olarak belirlenen tahkim, arabuluculuk ve

uzlaşmadan özellikle tahkim hem genel olarak hem de CAS özelinde, tahkim çeşitleri ve tahkime elverişlilik açılarından değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Ardından, CAS tahkiminde icra edilen usullerin kendine özgü kuralları ve özellikleri ayrı ayrı dikkate alınarak ortaya konulmaya çalışılmış ve bölüm sonunda CAS'ta icra edilen diğer uyumsuzluk çözüm yolları olan arabuluculuk ile uzlaşma konusunda da bilgiler verilmeye çalışılmıştır.

Çalışmamızın ikinci bölümünde, öncelikle, genel olarak hakem kararı kavramı ve hakem kararı çeşitleri; sonrasında ise CAS özelinde hakem kararları açıklanmaya çalışılmış ve CAS kararları ile CAS hakem kararları kavramlarının açıklığa kavuşturulması istenmiştir. Uygulamadaki örnekler de dikkate alınarak bir CAS hakem kararında bulunan başlıklar ve bölümler irdelenmeye çalışılmış ve ortaya bir liste konmak istenmiştir. Sonrasında, CAS tahkim dairelerinden verilen kararlar her daireye özgü kurallar çerçevesinde değerlendirilmeye çalışılmıştır. İptal davasının incelenmesine geçilmeden önce CAS'ın hem kurumsal olarak hem de yargısal olarak verdiği kararlar bu bölümde tüm unsurlarıyla ortaya konulmak istenmiştir. Ardından iptal davası hem genel hem de İsviçre hukuku çerçevesinde, doktrin ve içtihatlar doğrultusunda usul kuralları da incelenerek tartışılmıştır. Mukayeseli hukuk açısından Türk hukukunda iptal davasının yeri ve Türkiye'den verilmiş çeşitli sportif yargı kararlarının CAS yargılamasından geçerek İsviçre Federal Mahkemesi önünde iptal davasına konu edilip edilmeyeceği doktrin görüşleri, mevzuat ve görüşlerimiz çerçevesinde değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bölümün sonunda hakem kararlarına karşı yorumlama ve düzeltme, kesinleşmiş hakem kararlarına karşı ise yargılamanın iadesi başvuru yolları değerlendirilmeye tabi tutulmuştur.

Çalışmanın son ve üçüncü bölümünde ise, en başta hem genel olarak hem de İsviçre hukuku özelinde iptal nedenleri incelemeye tabi tutulmuştur. Sonrasında da PILA kapsamında sınırlı sayıda sayılmış iptal nedenlerinin incelenmesine geçilmiştir. CAS tahkimi usul kurallarında yer alan hakemlerin tarafsızlığı ve bağımsızlığı ile nitelikleri, hakeme itiraz, hakemlerin görevden alınması ve hakem değişikliği, hakem seçi-

mi ve hakeme itiraz gibi başlıklar bu bölümde ilgili iptal nedeni başlığı altında ifade edilmeye çalışılmıştır. İptal nedenleri ayrı ayrı sahip oldukları tüm özellikler de dikkate alınarak hem doktrin ile içtihat hem de ifade etmeye çalıştığımız görüşlerimiz çerçevesinde mümkün olduğunca ayrıntılı olarak ele alınmaya çalışılmıştır. İsviçre hukukunda esasa girme yasağı ve bu yasağın tek ve nadir uygulanan istisnası doktrin ve emsal kararlar doğrultusunda ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu bölüm ve dolayısıyla çalışmanın son kısmında CAS hakem kararlarının genel olarak tanınması ve tenfizi konusundan sonra CAS hakem kararlarının Türkiye’de tanınması ve tenfizi üzerinde durularak hem doktrin görüşleri hem de konu hakkındaki düşüncelerimiz ifade edilmeye çalışılmıştır.

CAS hakem kararlarının denetlenebilmesi iptal davası ile mümkündür. Ancak CAS hakem kararları uluslararası mahkemelerce de denetlenmek istenmektedir. Çalışmada bu denetimden de bahsedilmiş ve emsal kararlar değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Çalışmada, CAS ve CAS kararlarının iptali doğrultusunda araştırmalara, incelemelere, değerlendirmelere, karşılaştırmalara ve hem doktrindeki hem de içtihadı dayanan görüşlere yer verilmiştir. İsviçre hukukunda özellikle 1 Ocak 2021 tarihli değişiklikler ile CAS Kodu’nda son yıllarda yapılan yenilikler ve değişikliklerin konumuz itibarıyla ilgili kısımları da mümkün olduğunca dikkate alınmıştır.

Çalışmanın kitap versiyonunda İsviçre Federal Mahkemesi’nin hükme bağlanmış güncel emsal kararlarının Türkçe özetleri de yer almaktadır.